

(ร่างคู่มือ)

การตรวจสอบรายชื่อประชาชน
ที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
และพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒

โดย

นายไพโรจน์ โพธิ์ไสย

ผู้อำนวยการกลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ
สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เอกสารประกอบการสัมมนาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โครงการสัมมนาเตรียมความพร้อมในการตรวจนับรายชื่อประชาชน

ที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง วันที่ ๑๕ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961172531

๔๙๓๖๗
วันที่ ๑๑ ต.ค. ๒๕๖๙
เลขทะเบียน ๖๑๖๖๔
เลขหมู่ KE
๗๔๓.๔
๘๙๙๒๖ ๘๕๙๖

(ร่างคู่มือ)
การตรวจสอบรายชื่อประชาชน
ที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
และพระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
พ.ศ. ๒๕๔๒

โดย
นายไพโรจน์ โพธิ์ไสย
ผู้อำนวยการกลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ
สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

เอกสารประกอบการสัมมนาของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
โครงการสัมมนาเตรียมความพร้อมในการตรวจนับรายชื่อประชาชน
ที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง วันที่ ๑๕ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

คำนำ

เอกสาร การตรวจสอบรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒” จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการสัมมนาข้าราชการวุฒิสภาเพื่อเตรียมความพร้อมในการตรวจนับรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจัดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

ข้อมูลที่น่ามาเรียบเรียงได้มาจากแนวทางการปฏิบัติในอดีตและได้ปรับปรุงเพิ่มเติม ขั้นตอนการตรวจสอบบางส่วนเข้าไป เพื่อให้กระบวนการตรวจสอบรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่สุด ซึ่งหากได้รับการพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้สัมมนาจนเป็นที่ยอมรับและเข้าใจร่วมกันแล้ว กลุ่มงานแต่งตั้ง ตรวจสอบและถอดถอน สำนักกำกับและตรวจสอบ จะได้ดำเนินการจัดพิมพ์ใช้เป็นคู่มือในการตรวจนับรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง เพื่อให้การตรวจสอบรายชื่อเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

ไพโรจน์ โพธิ์ไสย

ผู้อำนวยการกลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ
สำนักกำกับและตรวจสอบ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖

สารบัญ

หน้า

คำนำ

กระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับการร้องขอให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง	๑
กระบวนการเข้าชื่อของประชาชนเพื่อร้องขอให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง	๖
การตรวจสอบความถูกต้อง กรณีประชาชนฯ เข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา	๘
ขั้นตอนการตรวจสอบรายชื่อประชาชน	๑๖
แผนผังแสดงการกำหนดลำดับที่รายชื่อประชาชน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ๒๐ เครื่อง	๒๐
ภาคผนวก	
- ขั้นตอนการแสดงตนและยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา	๒๒
- ขั้นตอนการดำเนินการลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง	๒๓
- กระบวนการลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง	๒๔
- บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลดถอนออกจากตำแหน่ง	๒๕

กระบวนการดำเนินงาน

เกี่ยวกับ

การร้องขอให้วุฒิสภาคัดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ คือ

๑. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือ
๒. ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน หรือ
๓. สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา (เสนอเรื่องขอให้วุฒิสภาคัดถอนสมาชิกวุฒิสภา) ออกจากตำแหน่ง

เมื่อผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งข้างต้น ได้ยื่นคำร้องขอให้ถอดถอนฯ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะดำเนินการดังต่อไปนี้

๑) สำนักบริหารงานกลาง จะลงรับเรื่องตามระเบียบงานสารบรรณ แล้วจะส่งเรื่องไปที่สำนักกำกับและตรวจสอบ ดำเนินการต่อไป

๒) กลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ จะตรวจสอบความถูกต้องของคำร้อง โดยเริ่มจากการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้มีสิทธิยื่นเรื่องขอถอดถอน กล่าวคือ

(๑) ผู้ที่ยื่นคำร้องขอให้ถอดถอน เป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ถอดถอนหรือไม่

(๒) กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ยื่นคำร้องก็จะตรวจสอบสถานภาพความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ตรวจสอบจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่เข้าชื่อว่ามีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือไม่ (๑๒๕ คนจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ๕๐๐ คน) โดยจะประสานงานและขอความร่วมมือในการตรวจสอบกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักบริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(๓) กรณีที่ผู้ยื่นคำร้องขอ เป็นสมาชิกวุฒิสภาก็จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา (๕๐ คน จากสมาชิกวุฒิสภาจำนวนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ๒๐๐ คน) โดยจะทำการตรวจสอบกับสำนักบริหารงานกลาง สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

(๔) ระบุชื่อ นามสกุล ตำแหน่งบุคคลที่ถูกร้องขอให้ถอดถอนว่าเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในขณะนั้นหรือไม่

(๕) กรณีผู้ยื่นคำร้องเป็นประชาชน การตรวจสอบจะมีสองขั้นตอน คือ
ขั้นตอนที่หนึ่ง ตรวจสอบคำร้อง และคณะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อที่มาแสดงตน

ต่อประธานวุฒิสภา

ขั้นตอนที่สอง ตรวจสอบคำร้องขอให้วุฒิสภาถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
 พร้อมทั้งตรวจสอบรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อร้องขอ

ขั้นตอนที่สาม การตรวจสอบคำร้องและคณะบุคคลที่มาแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา
 การตรวจสอบคำร้องและคณะที่ขอมาแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา จะต้องตรวจสอบทั้งคุณสมบัติและจำนวน
 ตามที่กฎหมายกำหนด คือ

ก. คำร้องถูกต้องครบถ้วน คือระบุชื่อ นามสกุล วัน/เดือน/ปี เกิด อายุ ที่อยู่
 หมายเลขโทรศัพท์เพื่อการติดต่อ เลขประจำตัวประชาชนและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐาน
 อื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ ลงลายมือชื่อและวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อหรือไม่

ข. ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ ต้องมีจำนวนไม่เกิน ๑๐๐ คน

ค. ได้มาแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา ก่อนที่จะรวบรวมรายชื่อประชาชนหรือไม่

ง. เมื่อได้แสดงตนต่อประธานวุฒิสภาแล้ว กลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ
 จะดำเนินการตรวจสอบคุณสมบัติของคณะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อที่มาแสดงตนว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
 และไม่เป็นผู้เสียสิทธิเข้าชื่อถอดถอนเพราะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งหรือไม่
 โดยจะตรวจสอบไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทย (ในทางปฏิบัติเมื่อ
 คณะผู้ริเริ่มได้แสดงความจำนงที่จะยื่นคำร้องขอแสดงตนก่อนที่จะไปรวบรวมรายชื่อประชาชนให้ได้จำนวน
 ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน เพื่อมายื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภาเพื่อขอให้วุฒิสภาถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
 นั้น กลุ่มงานแต่งตั้ง ถอดถอนและตรวจสอบ จะประสานงานล่วงหน้าเพื่อตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วน
 ต่าง ๆ ก่อน ทั้งนี้ เพื่อให้การแสดงตนเป็นไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย)

จ. เมื่อทราบผลการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

และกระทรวงมหาดไทยแล้ว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะแจ้งผู้ร้องหรือผู้แทนที่ได้รับการมอบหมาย
 ได้ทราบว่ามีผู้ที่มาแสดงตนท่านใดมีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถลงลายมือชื่อในคำร้องและรับรองลายมือชื่อ
 ประชาชนได้

ฉ. เมื่อผู้ริเริ่มได้มายื่นคำร้องพร้อมแบบรายชื่อประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่า
 ห้าหมื่นรายชื่อ (ภายในกำหนดเวลา ๑๕๐ วัน นับแต่วันที่มาแสดงตน) ต่อประธานวุฒิสภา กลุ่มงานแต่งตั้ง
 ถอดถอนและตรวจสอบ สำนักกำกับและตรวจสอบ ก็จะตรวจสอบทั้งคำร้องและแบบรายชื่อประชาชน

ช. ตรวจสอบคำร้องว่าระบุชื่อ นามสกุล อายุ หมายเลขประจำตัวประชาชน
 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้
 ลงลายมือชื่อโดยระบุ วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ ครบถ้วนถูกต้องหรือไม่

ข. ตรวจสอบผู้ที่ถูกร้องขอให้ถอดถอนว่าเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดไว้ในขณะนั้นหรือไม่ กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้

(๑) นายกรัฐมนตรี	(๒) รัฐมนตรี
(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	(๔) สมาชิกวุฒิสภา
(๕) ประธานศาลฎีกา	(๖) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
(๗) ประธานศาลปกครองสูงสุด	(๘) อัยการสูงสุด
(๙) กรรมการการเลือกตั้ง	(๑๐) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
(๑๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ	(๑๒) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
(๑๓) ผู้พิพากษา	(๑๔) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด
(๑๕) พนักงานอัยการ	(๑๖) รองประธานศาลฎีกา
(๑๗) รองประธานศาลปกครองสูงสุด	(๑๘) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร
(๑๙) รองอัยการสูงสุด	
(๒๐) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง หมายความว่า	

๑. หัวหน้าส่วนของราชการระดับกรม ทบวง หรือกระทรวง
(สำหรับข้าราชการพลเรือน)
๒. ผู้บัญชาการเหล่าทัพหรือผู้บัญชาการทหารสูงสุด (สำหรับข้าราชการทหาร)
๓. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ
๔. ปลัดกรุงเทพมหานคร
๕. กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ
๖. หัวหน้าหน่วยงานอิสระ (ตามรัฐธรรมนูญ) ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล
หรือผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

(๖) กรณีสมาชิกวุฒิสภาร้องขอให้ถอดถอนจะต้องเป็นการร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งเท่านั้น

(๗) คำร้องได้ระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาฯ ในเรื่องต่อไปนี้ เป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจนหรือไม่

- ๑) มีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ หรือ
- ๒) ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
- ๓) ส่อว่ากระทำผิดต่อหน้าที่ราชการ หรือ
- ๔) ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ
- ๕) ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด

(๘) ระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.

จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไป หรือไม่

(๘) เมื่อประธานวุฒิสภา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คำร้องขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ประธานวุฒิสภา ก็แจ้งให้ผู้ร้องขอหรือผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการให้ถูกต้อง ซึ่งผู้ร้องหรือผู้ริเริ่มต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานวุฒิสภา (ถ้าไม่ดำเนินการแก้ไข ก็จะดำเนินการต่อไปไม่ได้)

(๑๐) เมื่อประธานวุฒิสภา พิจารณาแล้วเห็นว่าคำร้องขอดังกล่าวถูกต้องและครบถ้วน ตามบทบัญญัติของกฎหมาย ประธานวุฒิสภาจะส่งเรื่องไปให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการไต่สวนต่อไป

(๑๑) การไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามความในหมวด ๔ แห่งกฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ จะเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

ก. คณะกรรมการ ป.ป.ช. อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวน เพื่อดำเนินการแทนก็ได้ โดยคณะอนุกรรมการจะมีหน้าที่แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือมูลความผิด

ข. ในการดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และกำหนดระยะเวลาตามสมควรที่ผู้ถูกกล่าวหาจะมาชี้แจงข้อกล่าวหา แสดงพยานหลักฐานหรือนำพยานบุคคลมาให้ปากคำประกอบการชี้แจง รวมทั้งมีสิทธินำทนายความหรือบุคคลซึ่งผู้ถูกกล่าวหาไว้วางใจ เข้าฟังการชี้แจงหรือให้ปากคำของตนได้

ค. เมื่อคณะอนุกรรมการดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานเสร็จแล้ว ก็จะจัดทำสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงเสนอต่อประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ง. ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาวินิจฉัย ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะต้องพิจารณาข้อกล่าวหาจากสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริง และมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลหรือไม่

จ. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหา นั้น ตกไป

ฉ. ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูล (นับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปไม่ได้ จนกว่าวุฒิสภาจะมีมติ) และถ้าคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่า ข้อกล่าวหาใดเป็นเรื่องสำคัญจะแยกทำรายงานเฉพาะข้อกล่าวหา นั้น ส่งให้วุฒิสภาพิจารณาก่อนก็ได้

* พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๔ มาตรา ๔๓ - ๕๓

ข. เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. วินิจฉัยแล้ว ประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะส่งรายงานมายังประธานวุฒิสภาโดยเร็ว ซึ่งรายงานดังกล่าวจะมีลายมือชื่อของกรรมการ ป.ป.ช. ที่เข้าร่วมพิจารณาและจะระบุความเห็นมาหรือข้อกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการไต่สวนข้อเท็จจริง สรุปผลในการพิจารณาวินิจฉัยและบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ข. ในระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริง หากปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาพ้นจากตำแหน่งหรือจากราชการเพราะเหตุใด ๆ นอกจากถึงแก่ความตาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อจะดำเนินคดีอาญา ดำเนินการทางวินัย หรือขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไปได้ (กรณีผู้ถูกกล่าวหาถึงแก่ความตาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังมีอำนาจดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินต่อไปได้)

(๑๒) เมื่อได้รับรายงานจากประธานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ประธานวุฒิสภาก็จะจัดให้มีการประชุมวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภาพิจารณาโดยเร็วต่อไป

(๑๓) ประธานวุฒิสภาจะนัดประชุมวุฒิสภาเพื่อลงมติถอดถอน (ผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่ง) ต่อไป

(๑๔) การลงมติถอดถอน จะกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา (๑๒๐ คน จากจำนวนสมาชิกวุฒิสภาทั้งหมด ๒๐๐ คน)

(๑๕) มติของวุฒิสภาในการลงมติถอดถอนดังกล่าว ถือเป็นที่สุดและจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าว โดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกไม่ได้ (แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง)

(๑๖) ผู้ที่ถูกถอดถอนด้วยมติไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา ต้องพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลา ๕ ปี (นับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน)

กระบวนการเข้าชื่อของประชาชน

เพื่อร้องขอให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

และ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐๔ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๕๘ - ๖๕ ได้กำหนดรายละเอียดการดำเนินการกรณีที่ประชาชนร้องขอให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ว่าให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ต้องมีผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยคน เพื่อดำเนินการจัดทำคำร้องและรับรองลายมือชื่อของประชาชนที่เข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

๒. ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เช่น

๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

๒) อายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์

๓) เป็นผู้ไม่เสียสิทธิเลือกตั้ง เพราะการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เป็นต้น

๓. ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อต้องไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาก่อนเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อ (เพื่อให้ประธานวุฒิสภาได้พิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของคณะผู้ริเริ่มฯ ก่อนที่คณะผู้ริเริ่มฯ จะไปดำเนินการรวบรวมรายชื่อประชาชนให้ได้ไม่น้อยกว่าห้าหมื่นรายชื่อต่อไป)

๔. คำร้องขอให้วุฒิสภาลดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ต้องดำเนินการดังนี้

๑) ทำเป็นหนังสือ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(๑) ระบุชื่อ นามสกุล ที่อยู่ หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

(๒) ลงลายมือชื่อผู้ร้องขอ พร้อมระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ

(๓) ระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจนว่า มีพฤติการณ์ร้ายร้ายผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่ออำนาจหน้าที่ ส่อว่าทำผิดต่อหน้าที่ในทางยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอย่างไร

๒) ระบุพยานหลักฐาน หรือเบาะแสตามสมควร และเพียงพอที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

๕. เมื่อได้แสดงตนต่อประธานวุฒิสภาแล้ว คณะบุคคลที่มาแสดงตนดังกล่าวจะได้รับการตรวจสอบคุณสมบัติว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และไม่เป็นผู้เสียสิทธิเข้าชื่อถอดถอนเพราะไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายเลือกตั้งหรือไม่ โดยจะตรวจสอบไปที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทย

๖. เมื่อทราบผลการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทยแล้ว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะแจ้งผู้ร้องหรือผู้แทนที่ได้รับการมอบหมาย ได้ทราบว่ามีผู้ที่มาแสดงตนท่านใดมีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถลงลายมือชื่อในคำร้องและรับรองลายมือชื่อประชาชนได้

๗. เมื่อคณะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อได้ดำเนินการจัดทำคำร้องและรวบรวมรายชื่อประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนพร้อมทั้งรับรองลายมือชื่อประชาชนที่เข้าชื่อแล้ว ให้ยื่นคำร้องและรายชื่อประชาชนต่อประธานวุฒิสภาภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อมาแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา

๘. ประธานวุฒิสภาจะตรวจสอบและพิจารณาว่าคำร้องขอนั้นถูกต้องและครบถ้วนตามที่กล่าวข้างต้นหรือไม่

๙. หากพบว่าไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ประธานวุฒิสภาจะแจ้งให้ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อหรือผู้ได้รับมอบหมายหรือผู้แทนดำเนินการให้ถูกต้อง

๑๐. ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อต้องดำเนินการแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานวุฒิสภา แต่ถ้าผู้ริเริ่มฯ ไม่ดำเนินการแก้ไขหรือแก้ไขไม่แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ประธานวุฒิสภาก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

๑๑. ถ้าเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ประธานวุฒิสภาจะส่งเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนโดยเร็ว

การตรวจสอบความถูกต้อง
กรณีประชาชนฯ เข้าชื่อร้องขอ
ต่อประธานวุฒิสภา
เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

๑. การตรวจสอบขั้นตอนผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ แสดงต่อประธานวุฒิสภา

๑) ตรวจสอบความถูกต้องของคำร้องว่ามีรายการถูกต้องและครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๑ ของกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือลงรายละเอียดในแบบ ถ. ๑ ครบถ้วนทุกรายการหรือไม่ กล่าวคือ

(ตัวอย่าง) แบบการแสดงตนของผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ (แบบ ถ. ๑)

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาเพื่อขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยข้าพเจ้าผู้มีรายชื่อแนบท้ายในฐานะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ (ไม่เกิน ๑๐๐ คน) จำนวน คน มีความประสงค์ที่จะขอแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาก่อนเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า ห้าหมื่นคน เพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ ออกจากตำแหน่ง

เนื่องจากมีพฤติการณ์ (ให้ระบุพฤติการณ์ว่ามีพฤติการณ์ร้ายชัดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด) ที่ชัดเจนเป็นข้อ ๆ ดังนี้

โดยมีพยานหลักฐานหรือเบาะแสที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ คือ

(แบบ ถ.๓)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล

เกิดวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... ปัจจุบันอายุ..... ปี..... เดือน..... สัญชาติ..... เชื้อชาติ.....

อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตรอก/ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

รหัสไปรษณีย์..... โทรศัพท์..... โทรสาร.....

หมายเลขประจำตัวประชาชน เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
และไม่เป็นผู้เสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคลตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่ปรากฏข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

วัน/เดือน/ปี ที่ลงลายมือชื่อ/...../.....

หมายเหตุ ข้าพเจ้าได้แนบสำเนาเอกสารที่รับรองความถูกต้องมาพร้อมกับคำร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือ

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ

สำเนาบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ คือ

.....

บทกำหนดโทษ ผู้ใดเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง รู้ว่าไม่มีเหตุที่จะถอดถอน
บุคคลออกจากตำแหน่ง หรือรู้ว่าไม่มีพฤติการณ์ว่าบุคคลร่ำรวยผิดปกติ หรือรู้ว่าไม่มีการการกระทำผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น กระทำการกล่าวหาเท็จหรือแสดงพยานหลักฐาน
เท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(มาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปราม
การทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒)

การตรวจสอบแต่ละรายการ

- ๑) เขียนที่..... จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๒) วัน/เดือน/ปี ต้องระบุให้ชัดเจน
- ๓) จำนวนผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ ที่จะมาแสดงตน ต้องมีไม่เกิน ๑๐๐ คน
- ๔) ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งของบุคคลที่ถูกร้องขอให้วุฒิสภากลั่นแกล้งออกจากตำแหน่ง

ต้องเขียนให้ถูกต้องทั้งหมด

๕) พฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด โดยต้องระบุเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน ว่าเป็นอย่างไร กล่าวคือ

- (๑) มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกตีส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
- (๒) ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ
- (๓) ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ
- (๔) ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด

๖) ระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแส ตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

- ๗) ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร ของผู้ติดต่อประสานงาน
- ๘) อายุ (ปัจจุบัน) นับถึงวันเขียนคำร้องว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ในการบันทึกข้อมูล หากตัวเลขต่ำกว่า ๑๘ ปี เครื่องจะไม่รับ โดยต้องระบุ วัน เดือน ปีเกิด ให้ชัดเจน ส่วนช่องอายุก็เดือนนั้น จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๙) สัญชาติ จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๑๐) เชื้อชาติ จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

หมายเหตุ ในการบันทึกข้อมูลไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลในช่องของสัญชาติ และเชื้อชาติ ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็ว

๑๑) ที่อยู่ ซึ่งต้องลงรายละเอียดในรายการต่อไปนี้ (เพียงพอที่จะทราบได้ว่ามีที่อยู่เป็นหลักแหล่งสามารถสืบทราบได้)

- (๑) บ้านเลขที่
- (๒) หมู่ที่ (ถ้ามี)
- (๓) หมู่บ้าน (ถ้ามี)
- (๔) ตรอก/ซอย (ถ้ามี)
- (๕) ถนน (ถ้ามี)
- (๕) ตำบล/แขวง
- (๖) อำเภอ/เขต
- (๗) จังหวัด

การตรวจสอบแต่ละรายการ

- ๑) เขียนที่..... จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๒) วัน/เดือน/ปี ต้องระบุให้ชัดเจน
- ๓) จำนวนผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ ที่จะมาแสดงตน ต้องมีไม่เกิน ๑๐๐ คน
- ๔) ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งของบุคคลที่ถูกร้องขอให้วุฒิสภากลั่นแกล้งออกจากตำแหน่ง

ต้องเขียนให้ถูกต้องทั้งหมด

- ๕) พฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด โดยต้องระบุเป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน ว่าเป็นอย่างไร

กล่าวคือ

- (๑) มีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกตีส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ หรือ
- (๒) ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือ
- (๓) ส่อว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือ
- (๔) ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด

- ๖) ระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแส ตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการ

ได้สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

- ๗) ชื่อ นามสกุล ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ โทรสาร ของผู้ติดต่อประสานงาน
- ๘) อายุ (ปัจจุบัน) นับถึงวันเขียนคำร้องว่าต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๑๘ ปี ในการบันทึกข้อมูล หากตัวเลขต่ำกว่า ๑๘ ปี เครื่องจะไม่รับ โดยต้องระบุ วัน เดือน ปีเกิด ให้ชัดเจน ส่วนช่องอายุก็เดือนนั้น จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๙) สัญชาติ จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้
- ๑๐) เชื้อชาติ จะลงรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

หมายเหตุ ในการบันทึกข้อมูลไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลในช่องของสัญชาติ และเชื้อชาติ

ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็ว

- ๑๑) ที่อยู่ ซึ่งต้องลงรายละเอียดในรายการต่อไปนี้ (เพียงพอที่จะทราบได้ว่ามีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง สามารถสืบทราบได้)

- (๑) บ้านเลขที่
- (๒) หมู่ที่ (ถ้ามี)
- (๓) หมู่บ้าน (ถ้ามี)
- (๔) ตรอก/ซอย (ถ้ามี)
- (๕) ถนน (ถ้ามี)
- (๕) ตำบล/แขวง
- (๖) อำเภอ/เขต
- (๗) จังหวัด

(๘) รหัสไปรษณีย์ จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

(๙) โทรศัพท์ จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

(๑๐) โทรสาร จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

หมายเหตุ ในการบันทึกข้อมูลไม่จำเป็นต้องบันทึกข้อมูลในช่องรหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ และโทรสาร ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็ว

(๑๑) หมายเลขประจำตัวประชาชน ต้องครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับ หมายเลขประจำตัวประชาชนที่ระบุในสำเนาบัตร หรือเอกสารอื่นที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

๑๒) ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใด ที่หน่วยงานราชการออกให้ซึ่งต้องเป็นสำเนาบัตรที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

สำเนาบัตรดังกล่าวจะลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้องหรือไม่ก็ได้ หากแนบสำเนาบัตรแต่ไม่ได้ทำเครื่องหมายในช่องสี่เหลี่ยมว่าได้แนบสำเนาบัตรใดมาด้วย ก็ถือว่าใช้ได้ และในกรณีทำเครื่องหมายในช่องสำเนาบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ แต่ไม่ได้กรอกรายละเอียดในช่องว่าง ก็ถือว่าใช้ได้เช่นกัน สำเนาบัตรฯ ที่หมดอายุใช้ไม่ได้ (ยกเว้น สำเนาบัตรประชาชน)

๑๓) ลายมือชื่อของผู้ร้อง หากใช้พิมพ์ลายนิ้วมือ ต้องมีพยานรับรองสองคน

๑๔) วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ ต้องระบุอย่างชัดเจน

การตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

๑. ต้องมีจำนวนไม่เกิน ๑๐๐ คน

๒. ผู้ที่ลงลายมือชื่อและมาแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา เท่านั้น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา จะส่งข้อมูลไปตรวจสอบคุณสมบัติจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทย ซึ่งผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนจะเป็นผู้ริเริ่มและมีสิทธิรับรองรายชื่อประชาชนต่อไป)

๓. มีคำร้องขอ (แบบ ถ.๑) ถูกต้อง ครบถ้วน (ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น)

เมื่อได้รับแจ้งผลการตรวจสอบจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและกระทรวงมหาดไทย แล้ว สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาจะแจ้งให้ผู้ประสานงานทราบว่าผู้ใดไม่มีหรือมีคุณสมบัติครบถ้วนสามารถลงชื่อในคำร้องและรับรองลายมือชื่อประชาชนที่เข้าชื่อได้

การตรวจสอบ

กรณีผู้ริเริ่มฯ ได้ยื่นคำร้องพร้อมทั้งรายชื่อประชาชนจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

(ตัวอย่าง) แบบคำร้องขอของผู้ริเริ่มที่ร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

(แบบ ถ. ๓)

เขียนที่

วันที่ เดือน พ.ศ.

เรื่อง ขอให้วุฒิสภาถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามที่ข้าพเจ้าผู้มีรายชื่อแนบท้ายในฐานะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง ซึ่งได้ไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา ตามมาตรา ๖๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อวันที่เดือน พ.ศ..... ได้รวบรวมรายชื่อประชาชน จำนวนคน และได้ดำเนินการจัดทำคำร้องเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีรายละเอียดของพฤติการณ์ ข้อกล่าวหา และพยานหลักฐานหรือเบาะแสต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ชื่อ - นามสกุล และตำแหน่งของบุคคลที่ขอให้วุฒิสภาถอดถอน ออกจากตำแหน่ง.....

เนื่องจากมีพฤติการณ์ (ให้ระบุพฤติการณ์ว่ามีพฤติการณ์ร้ายแรงผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด) ที่ชัดเจนเป็นข้อ ๆ ดังนี้.....

โดยมีพยานหลักฐานหรือเบาะแสที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้ คือ

ข้าพเจ้าผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อขอรับรองว่า

๑. ลายมือชื่อของประชาชนที่เข้าชื่อมีจำนวนคน ที่แนบท้ายนี้ เป็นลายมือชื่อของประชาชน ผู้เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวข้างต้นออกจากตำแหน่งจริง

๒. ผู้เข้าชื่อทั้งหมดเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไม่เป็นผู้เสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อ ให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาจริง

ในการนี้ ข้าพเจ้าผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ ขอมอบหมาย (หรือแต่งตั้ง) ให้

นาย/นาง/นางสาว นามสกุล
เกิดวันที่ เดือน พ.ศ. ปัจจุบันอายุ ปี เดือน สัญชาติ เชื้อชาติ
อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตรอก/ซอย ถนน
ตำบล/แขวง อำเภอ/เขต จังหวัด
รหัสไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรสาร.....

หมายเลขประจำตัวประชาชน เป็นผู้แทนในการติดต่อ
ประสานงานหรือรับแจ้งคำร้องขอดังกล่าว

จึงกราบเรียนมาเพื่อ โปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

วันที่...../...../.....

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

(ลงชื่อ)

(.....)

วันที่...../...../.....

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ

การตรวจสอบคำร้อง

- (๑) ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชน ได้มายื่นคำร้องขอถอดถอนต่อประธานวุฒิสภา ภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อ ไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาหรือไม่ ถ้าไม่มายื่น ภายในเวลาที่กำหนดก็ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้
- (๒) ตรวจสอบคำร้อง (แบบ ถ.๑) ว่าถูกต้อง ครบถ้วน (ตั้งที่กล่าวแล้วข้างต้น)
- (๓) ผู้ริเริ่มได้รับรองลายมือชื่อของประชาชนที่เข้าชื่อว่ามีจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน ผู้เข้าชื่อทั้งหมดเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและไม่เสียสิทธิในการเข้าชื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ข้าพเจ้าขอรับรองว่า ข้อความที่ปรากฏข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้เข้าชื่อร้องขอ

วัน/เดือน/ปี ที่ลงลายมือชื่อ/...../.....

หมายเหตุ ข้าพเจ้าได้แนบสำเนาเอกสารที่รับรองความถูกต้องมาพร้อมกับคำร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือ

สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือ

สำเนาบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงคนได้ คือ

.....

การตรวจสอบแบบรายชื่อประชาชน

๑. ตรวจสอบแบบรายชื่อประชาชน หรือ แบบ ถ. ๒ ดังต่อไปนี้

๑) วันที่ไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา (หากไม่ลงรายละเอียดหรือลงผิดวัน
ก็น่าจะใช้ได้)

๒) ชื่อ นามสกุล และตำแหน่งของผู้ที่ถูกร้องขอให้วุฒิสภาถอดถอนออกจากตำแหน่ง
ต้องถูกต้องและครบถ้วนและชัดเจน ทางปฏิบัติที่ผ่านมาคณะผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อจะจัดทำตราขั้วรายชื่อ
และตำแหน่งของผู้ที่จะให้วุฒิสภาถอดถอนออกจากตำแหน่ง ซึ่งก็ถือว่าใช้ได้ เพราะกฎหมายไม่ได้ห้าม
และไม่ได้กำหนดรายละเอียดวิธีปฏิบัติไว้

๓) ชื่อ นามสกุล ของผู้ร้อง (ต้องถูกต้อง ครบถ้วนและชัดเจนทั้งสองรายการ
และตรงกับชื่อ นามสกุลในสำเนาบัตรฯ ที่แนบ)

๔) วัน/เดือน/ปี เกิดของผู้ร้อง ต้องครบถ้วน ถูกต้อง

๕) อายุ (ปัจจุบัน) นับถึงวันเขียนคำร้อง ต้องชัดเจน ส่วนช่องอายุที่ให้ระบุเดือนนั้น
(หากไม่ลงรายละเอียดก็ใช้ได้) กรณีที่ระบุวันเดือนปีเกิด แต่ไม่ได้เขียนอายุ ก็ถือว่าใช้ได้

๖) สัญชาติ (ไม่ลงรายละเอียดก็ใช้ได้)

๗) เชื้อชาติ (ไม่ลงรายละเอียดก็ใช้ได้)

๘) ที่อยู่ ซึ่งต้องลงรายละเอียดในรายการต่อไปนี้ (เพียงพอที่จะทราบได้ว่ามีที่อยู่
เป็นหลักแหล่ง สามารถสืบทราบได้)

- (๑) บ้านเลขที่ ต้องระบุให้ชัดเจน
- (๒) หมู่ที่ (ถ้ามี)
- (๓) หมู่บ้าน (ถ้ามี)
- (๔) ตรอก/ซอย (ถ้ามี)
- (๕) ถนน (ถ้ามี)
- (๕) ตำบล/แขวง ต้องระบุให้ชัดเจน
- (๖) อำเภอ/เขต ต้องระบุให้ชัดเจน
- (๗) จังหวัด ต้องระบุให้ชัดเจน

ในกรณีที่ยื่นชื่อจังหวัดที่ไม่เป็นทางการ เช่น โคราช เป็นต้น หรือเขียนชื่อไม่ครบถ้วน หรือเขียนชื่อจังหวัดบางส่วน เช่น อุบล อูร์ ปราจีน เป็นต้น ก็ถือว่าใช้ได้ ทั้งนี้ เพราะเป็นที่ทราบโดยทั่วไป แต่หากเขียนว่าจังหวัด ๑๐๑ น่าจะใช้ไม่ได้ เพราะโดยทั่วไปไม่นิยมเขียนชื่อจังหวัดเป็นตัวเลข

ข้อสังเกต รายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับที่อยู่ ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดว่าให้ระบุที่อยู่ปัจจุบันหรือระบุตามตำแหน่งทะเบียนบ้าน ด้วยเหตุนี้ที่อยู่ของประชาชนที่เข้าชื่อจึงไม่สามารถตรวจสอบได้ว่ามีอยู่จริงหรือไม่ ถูกต้อง หรือเขียนครบถ้วน หรือไม่

ข้อพิจารณา ในเรื่องดังกล่าวเห็นว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่ต้องการให้ทราบว่าเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาเป็นหลักแหล่ง ดังนั้น หากเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องประการใด ก็เป็นความผู้รับผิดชอบของคณะผู้ริเริ่มฝ่ายธุรการของประธานวุฒิสภาตรวจสอบได้เพียงบางส่วนเท่านั้น

(๘) รหัสไปรษณีย์ จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

(๙) โทรศัพท์ จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

(๑๐) โทรสาร จะระบุในรายละเอียดหรือไม่ก็ได้

(๑๑) หมายเลขประจำตัวประชาชน ต้องครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับ หมายเลขประจำตัวประชาชนที่ระบุในสำเนาบัตร หรือเอกสารอื่นที่สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้

(๑๒) ต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใด ที่หน่วยงานราชการออกให้ซึ่งต้องเป็นสำเนาบัตรที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้

สำเนาบัตรดังกล่าวจะลงชื่อรับรองสำเนาถูกต้องหรือไม่ก็ได้ หากแนบสำเนาบัตรแต่ไม่ได้ทำเครื่องหมายในช่องสี่เหลี่ยมว่าได้แนบสำเนาบัตรใดมาด้วย ก็ถือว่าใช้ได้ และในกรณีทำเครื่องหมายในช่องสำเนาบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ แต่ไม่ได้กรอกรายละเอียดในช่องว่างก็ถือว่าใช้ได้เช่นกัน

สำเนาบัตรฯ ที่หมดอายุใช้ไม่ได้ (ยกเว้น สำเนาบัตรประชาชน) สำเนาบัตรต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องชัดเจน รูปภาพก็ต้องชัดเจนเพียงพอที่จะแสดงตนได้ (ถ้ารูปคำ จนไม่มองเห็น หู ตา จมูก ปาก ถือว่าใช้ไม่ได้) ส่วนกรณีมีข้อสงสัยว่าบัตรใด หน่วยงานราชการหรือทางราชการออกให้หรือไม่ให้แยกไว้ต่างหาก เพื่อตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

(๑๓) ลายมือชื่อของผู้ร้อง หากใช้พิมพ์ลายนิ้วมือ ต้องมีพยานรับรองสองคน

(๑๔) วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อ ต้องระบุ ให้ครบถ้วน ชัดเจน

หมายเหตุ หากทำเครื่องหมายไม่ตรงกับสำเนาบัตรที่แนบ หรือเขียนชื่อสำเนาบัตรไม่ถูกต้องก็ถือว่าใช้ได้ (หลักสำคัญคือต้องมีสำเนาบัตรที่ทางราชการออกให้และมีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้)

เมื่อตรวจสอบพบเอกสารไม่ถูกต้อง ให้แยกไว้ต่างหากเพื่อนำมาตรวจสอบอีกครั้ง

เมื่อตรวจสอบเอกสาร (แต่ละชุดหรือแต่ละกล่อง/มัด/ห่อ) เสร็จแล้ว ให้แยกไว้ต่างหากจากเอกสารที่ยังไม่ได้ตรวจสอบหรือตรวจสอบยังไม่เสร็จ และเมื่อเสร็จการตรวจสอบในแต่ละวัน ให้บันทึกรายการที่ได้ทำการตรวจสอบในวันนั้นเพื่อให้เจ้าหน้าที่สำนักกำกับและตรวจสอบเก็บรวบรวมไว้เพื่อดำเนินการตรวจสอบในวันต่อไปจนกว่าจะแล้วเสร็จ

ในส่วนที่ตรวจสอบเสร็จแล้วในแต่ละวัน จะต้องส่งให้เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูลบันทึกรายการต่าง ๆ ลงในโปรแกรมตรวจนับรายชื่อประชาชนที่เข้าชื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง กลุ่มงานเทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ได้ออกแบบไว้ ซึ่งโปรแกรมดังกล่าวนอกจากจะจัดลำดับรายชื่อประชาชนแล้ว ในระหว่างการบันทึกข้อมูลยังสามารถตรวจเช็คหมายเลขประจำตัวประชาชนที่ซ้ำได้ทันที โดยเมื่อบันทึกข้อมูลในช่องหมายเลขประจำตัวประชาชนที่ซ้ำกับหมายเลขประจำตัวที่บันทึกข้อมูลไว้แล้ว เครื่องจะไม่รับ/ไม่สามารถบันทึกซ้ำอีกได้ จึงต้องแยกแบบรายการดังกล่าวออกมาต่างหาก

สำนักกำกับและตรวจสอบได้จัดเตรียมเครื่องคอมพิวเตอร์ ๑๕ เครื่อง จากทั้งหมด ๒๐ เครื่อง เพื่อบันทึกข้อมูล (อีก ๑ เครื่อง จะใช้สำหรับการประมวลผลโดยเฉพาะ) การบันทึกรายการลงในเครื่องคอมพิวเตอร์แต่ละเครื่อง กำหนดให้พิมพ์รายชื่อประชาชน จำนวน ๒,๗๐๐ รายชื่อ โดยจะมีเจ้าหน้าที่ ๒ คน ดำเนินการกล่าวคือ เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล ๑ คน เป็นผู้บันทึกข้อมูลในแบบรายการเสร็จแล้วจึงส่งแบบรายชื่อประชาชนที่บันทึกข้อมูลไปแล้วนั้น ให้เจ้าหน้าที่อีก ๑ คน เพื่อตรวจสอบและป้อนลำดับเลขที่โดยเริ่มต้นเลขที่ตามที่กำหนดไว้ (รายละเอียดแสดงไว้ในแผนผังข้างท้าย)

คอมพิวเตอร์ ๑ เครื่อง จะบันทึกรายการได้ ๒,๗๐๐ รายชื่อ ๑๕ เครื่องจะบันทึกได้ ๕๑,๓๐๐ รายชื่อ ส่วนที่เกินจะนำมาหาล่าเฉลี่ยเพื่อให้แต่ละเครื่องดำเนินการในรอบสอง รอบสามต่อไป

แผนผังแสดงการกำหนดลำดับที่รายชื่อประชาชนโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ๒๐ เครื่อง
(๑ เครื่องใช้เป็นเครื่องประมวลผล อีก ๑๙ เครื่องพิมพ์ข้อมูล
โดยกำหนดให้พิมพ์ข้อมูล ๑ เครื่องต่อ ๒,๗๐๐ รายชื่อ)

๑

เครื่อง server
ประมวลผล

๒

๓

๔

๕

ลำดับที่
๑ - ๒,๗๐๐

ลำดับที่
๒,๗๐๑ - ๕,๔๐๐

ลำดับที่
๕,๔๐๑ - ๘,๑๐๐

ลำดับที่
๘,๑๐๑ - ๑๐,๘๐๐

๖

๗

๘

๙

๑๐

ลำดับที่
๑๐,๘๐๑ - ๑๓,๕๐๐

ลำดับที่
๑๓,๕๐๑ - ๑๖,๒๐๐

ลำดับที่
๑๖,๒๐๑ - ๑๘,๙๐๐

ลำดับที่
๑๘,๙๐๑ - ๒๑,๖๐๐

ลำดับที่
๒๑,๖๐๑ - ๒๔,๓๐๐

๑๑

๑๒

๑๓

๑๔

๑๕

ลำดับที่
๒๔,๓๐๑ - ๒๗,๐๐๐

ลำดับที่
๒๗,๐๐๑ - ๒๙,๗๐๐

ลำดับที่
๒๙,๗๐๑ - ๓๒,๔๐๐

ลำดับที่
๓๒,๔๐๑ - ๓๕,๑๐๐

ลำดับที่
๓๕,๑๐๑ - ๓๗,๘๐๐

๑๖

๑๗

๑๘

๑๙

๒๐

ลำดับที่
๓๗,๘๐๑ - ๔๐,๕๐๐

ลำดับที่
๔๐,๕๐๑ - ๔๓,๒๐๐

ลำดับที่
๔๓,๒๐๑ - ๔๕,๙๐๐

ลำดับที่
๔๕,๙๐๑ - ๔๘,๖๐๐

ลำดับที่
๔๘,๖๐๑ - ๕๑,๓๐๐

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

ภาคผนวก

การถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

ผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง (พรบ. มาตรา ๕๕)

- สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร
- สมาชิกวุฒิสภา (สว.) จำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา
- ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นชื่อร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่ง

สิ่งที่ต้องระบุในคำร้องขอให้ถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง (พรบ. มาตรา ๖๑)

- หนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวบัตรประชาชนพร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน (บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้)
- ลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอ โดยระบุวัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อให้ชัดเจน
- ระบุพฤติการณ์ร้ายชัดปดติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใด
- ระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแสตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

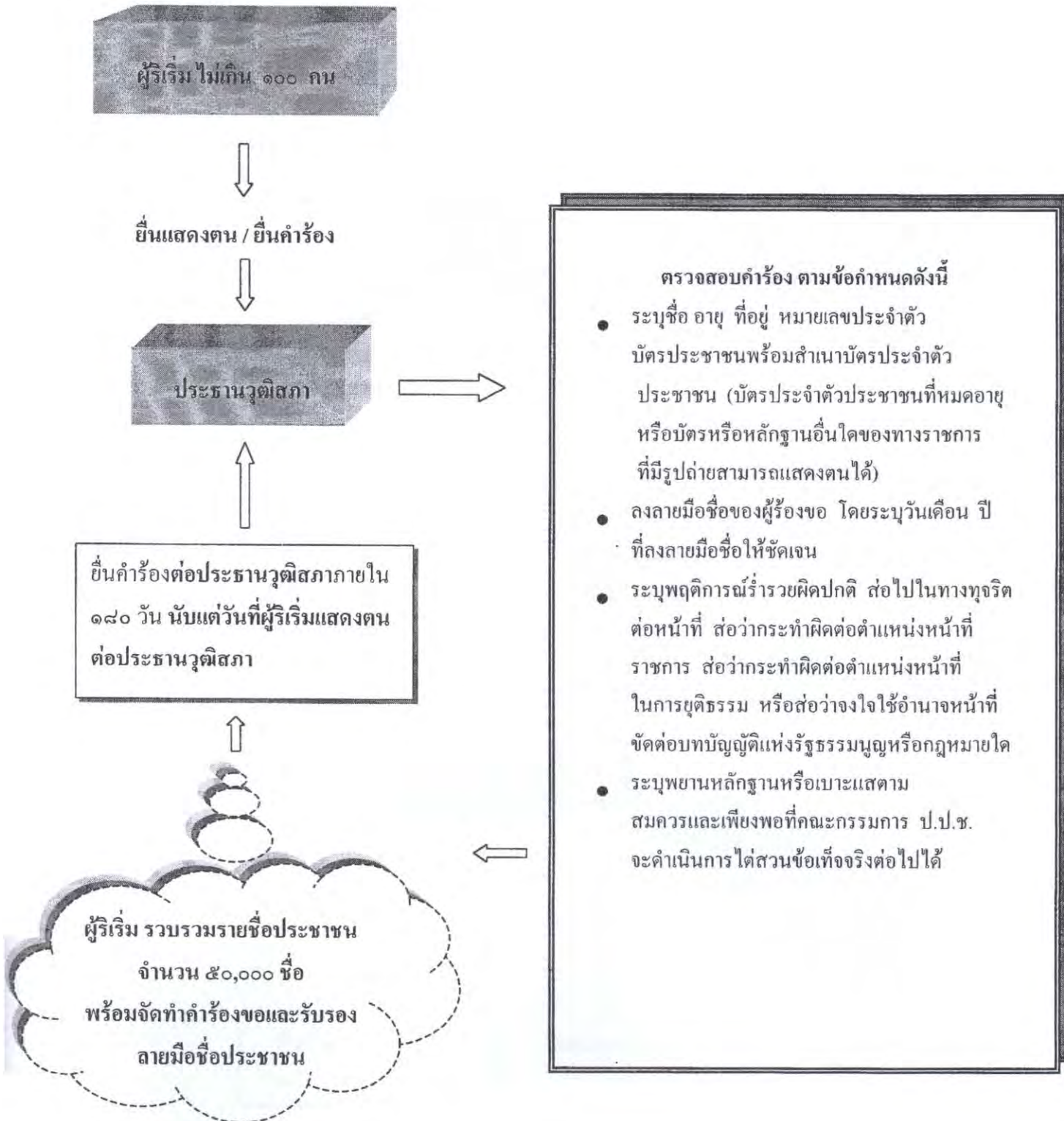
ระยะเวลา ยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภาภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา

ขั้นตอนการถอดถอนแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

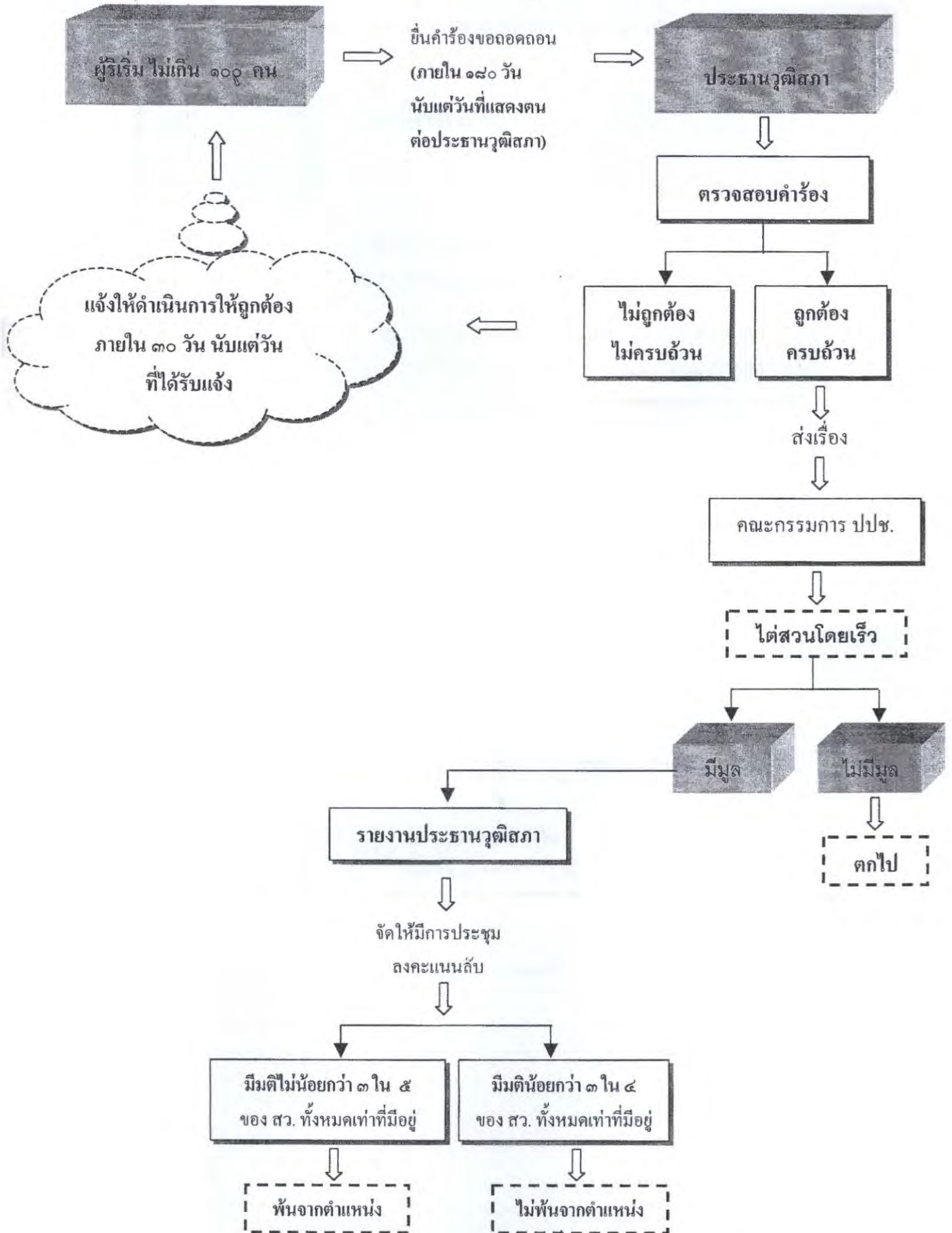
๑. ขั้นตอนการแสดงตนและยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา
๒. ขั้นตอนการดำเนินการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง
๓. กระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

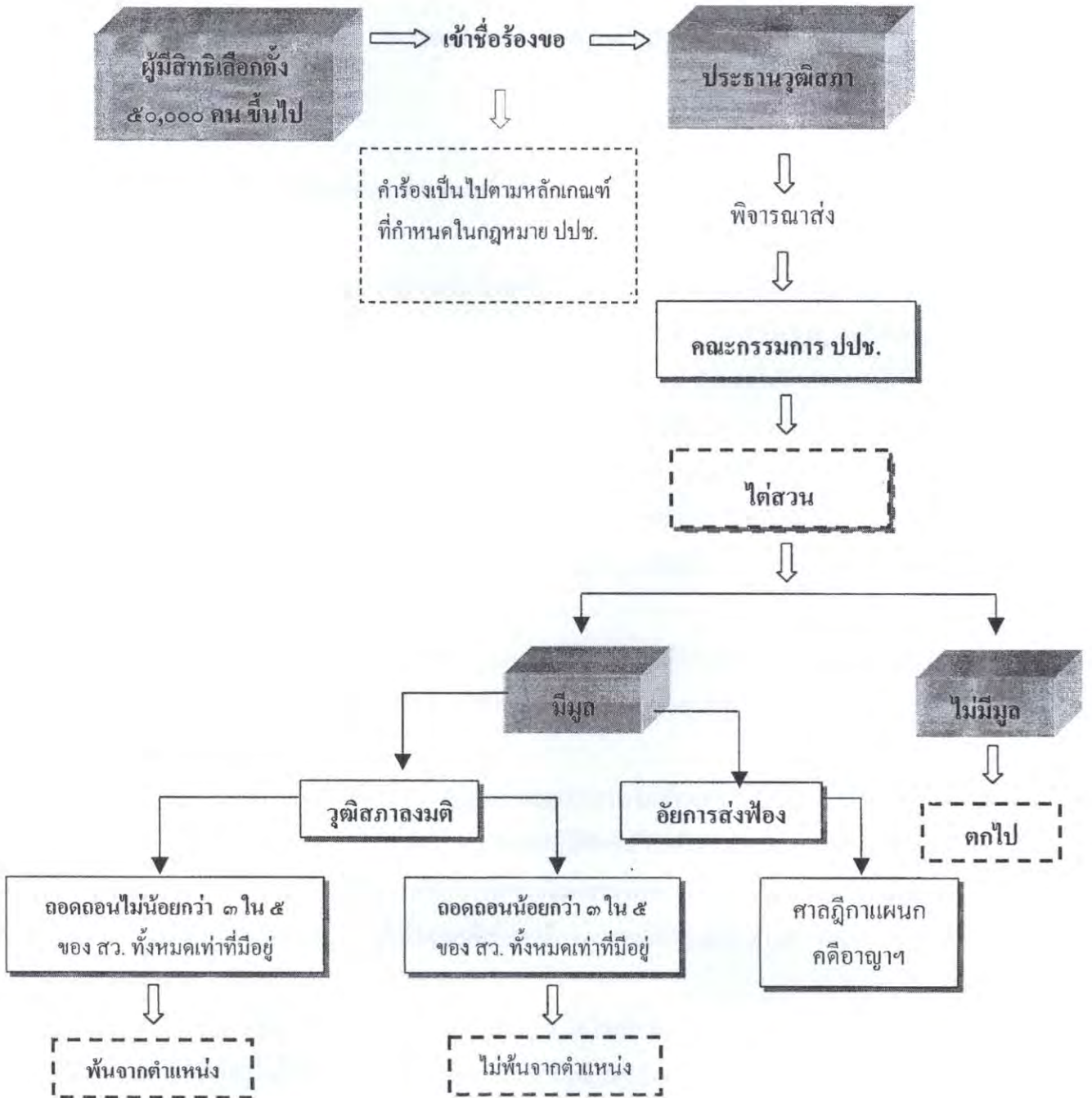
ขั้นตอนการแสดงผลและยื่นคำร้องต่อประธานวุฒิสภา

ขั้นตอนการดำเนินการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

กระบวนการถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
กับ
การถอดถอนออกจากตำแหน่ง

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

มาตรา ๓๐๓ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๐๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๓ ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๓๐๓ ออกจากตำแหน่งได้ คำร้องขอดังกล่าวต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๓๐๓ ให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๓๐๕ เมื่อได้รับคำร้องขอตามมาตรา ๓๐๔ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติดำเนินการไต่สวนโดยเร็ว

เมื่อไต่สวนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำรายงานเสนอต่อวุฒิสภา โดยในรายงานดังกล่าวต้องระบุให้ชัดเจนว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดมีมูลหรือไม่เพียงใด พร้อมทั้งระบุเหตุแห่งการนั้น

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาตามคำร้องขอข้อใดเป็นเรื่องสำคัญ จะแยกทำรายงานเฉพาะข้อนั้นส่งไปให้วุฒิสภาพิจารณาไปก่อนก็ได้

ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลนับแต่วันดังกล่าว ผู้ดำรงตำแหน่งที่ถูกกล่าวหาจะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปมิได้จนกว่าวุฒิสภามีมติ และให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานและเอกสารที่มีอยู่พร้อมทั้งความเห็นไปยังประธานวุฒิสภาเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๓๐๖ และอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไป แต่ถ้าคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเห็นว่าข้อกล่าวหาใดไม่มีมูล ให้ข้อกล่าวหาข้อนั้นเป็นอันตกไป

ในกรณีที่อัยการสูงสุดเห็นว่ารายงาน เอกสาร และความเห็นที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งให้ตามวรรคสี่ยังไม่สมบูรณ์พอที่จะดำเนินการคดีได้ ให้อัยการสูงสุดแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ระบุข้อที่ไม่สมบูรณ์นั้นให้ครบถ้วนในคราวเดียวกัน ในกรณีนี้ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนจากแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากัน เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป ในกรณีที่คณะทำงานดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการฟ้องคดีได้ ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนก็ได้

มาตรา ๓๐๖ เมื่อได้รับรายงานตามมาตรา ๓๐๕ แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณากรณิดังกล่าวโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อนำกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญ และให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๓๐๗ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนนซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติที่ให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่ง ให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอน และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี

มติของวุฒิสภาตามมาตรานี้ให้เป็นที่สิ้นสุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

"เจ้าหน้าที่ของรัฐ" หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่ง หรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และให้หมายความรวมถึงกรรมการ อนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วน ราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ และบุคคลหรือคณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางการปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐ

"ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง" หมายความว่า

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นนอกจาก (๑) และ (๒) ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
- (๖) ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- (๗) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
- (๘) ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลนคร

(๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้หรือ
งบประมาณไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษา

"ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง" หมายความว่า ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรม ทบวงหรือ
กระทรวง สำหรับข้าราชการพลเรือน ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการเหล่าทัพ หรือผู้บัญชาการทหารสูงสุด
สำหรับข้าราชการทหาร ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้ดำรงตำแหน่งปลัดกรุงเทพมหานคร
กรรมการและผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หัวหน้าหน่วยงานอิสระตามรัฐธรรมนูญที่มีฐานะเป็น
นิติบุคคลหรือผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายอื่นบัญญัติ

"ผู้เสียหาย" หมายความว่า ผู้เสียหายจากการกระทำอันเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายรอยผิดปกติ
การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกระทำความผิดต่อตำแหน่ง
หน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น

"ผู้ถูกกล่าวหา" หมายความว่า ผู้ซึ่งถูกกล่าวหาหรือมีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติว่า ได้กระทำการอันเป็นมูลที่จะนำไปสู่การถอดถอนจากตำแหน่ง
การดำเนินคดีอาญา การขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน หรือการดำเนินทางวินัย ตามที่บัญญัติใน
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้หมายความรวมถึงตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำ
ดังกล่าวด้วย

"ประธานกรรมการ" หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

"กรรมการ" หมายความว่า กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

"อนุกรรมการ" หมายความว่า อนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติซึ่ง
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

"เลขาธิการ" หมายความว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

"พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า เลขาธิการ และข้าราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึง ข้าราชการ หรือพนักงานซึ่งมาช่วย
ราชการในสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการป้องกัน
และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้แต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

"ทุจริตต่อหน้าที่" หมายความว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในตำแหน่งหรือหน้าที่หรือ
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดในพฤติการณ์ที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่ามีตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้
มีตำแหน่งหรือหน้าที่นั้น หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่ ทั้งนี้ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้
โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

"ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ" หมายความว่า การที่ทรัพย์สินหรือหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้ยื่นเมื่อพ้นจากตำแหน่งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ได้ยื่นเมื่อเข้ารับตำแหน่ง ในลักษณะที่ทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติหรือหนี้สินลดลงผิดปกติ

"รัววยผิดปกติ" หมายความว่า การมีทรัพย์สินมากผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นมากผิดปกติ หรือการมีหนี้สินลดลงมากผิดปกติ หรือได้ทรัพย์สินมาโดยไม่สมควร สืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามหน้าที่ หรือใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่

หมวด ๕

การถอดถอนจากตำแหน่ง

มาตรา ๕๘ เมื่อปรากฏว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ผู้ใดมีพฤติการณ์รัววยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย วุฒิสภามีอำนาจดำเนินการถอดถอนผู้นั้นออกจากตำแหน่งได้ตามบทบัญญัติในหมวดนี้

- (๑) นายกรัฐมนตรี
- (๒) รัฐมนตรี
- (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- (๔) สมาชิกวุฒิสภา
- (๕) ประธานศาลฎีกา
- (๖) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- (๗) ประธานศาลปกครองสูงสุด
- (๘) อัยการสูงสุด
- (๙) กรรมการการเลือกตั้ง
- (๑๐) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา
- (๑๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ
- (๑๒) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- (๑๓) รองประธานศาลฎีกา
- (๑๔) รองประธานศาลปกครองสูงสุด

(๑๕) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร

(๑๖) รองอัยการสูงสุด

(๑๗) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง

มาตรา ๕๕ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร หรือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคนมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๔ ออกจากตำแหน่งได้

สมาชิกวุฒิสภาจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภามีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานวุฒิสภา เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่งได้

มาตรา ๖๐ กรณีประชาชนร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๔ ออกจากตำแหน่ง ต้องมีผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อจำนวนไม่เกินหนึ่งร้อยคน เพื่อดำเนินการจัดทำคำร้องและรับรองลายมือชื่อของประชาชนที่เข้าชื่อจำนวนไม่น้อยกว่าห้าหมื่นคน

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อและผู้เข้าชื่อต้องเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา

ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อต้องไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภาก่อนเริ่มรวบรวมรายชื่อประชาชนผู้มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอ

มาตรา ๖๑ การร้องขอให้ถอดถอนออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๕๕ และมาตรา ๖๐ ต้องทำเป็นหนังสือระบุชื่อ อายุ ที่อยู่ หมายเลขประจำตัวประชาชน พร้อมสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน บัตรประจำตัวประชาชนที่หมดอายุ หรือบัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการที่มีรูปถ่ายสามารถแสดงตนได้ และลงลายมือชื่อของผู้ร้องขอ โดยระบุ วัน เดือน ปี ที่ลงลายมือชื่อให้ชัดเจน และต้องระบุ พฤติการณ์ที่กล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๔ เป็นข้อ ๆ อย่างชัดเจน ว่ามีพฤติการณ์ร้ายวผิดปกตีส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายใดและต้องระบุพยานหลักฐานหรือเบาะแส ตามสมควรและเพียงพอที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะดำเนินการได้สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้และให้ยื่นคำร้องขอดังกล่าวต่อประธาน วุฒิสภากายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ริเริ่มรวบรวมรายชื่อไปแสดงตนต่อประธานวุฒิสภา

มาตรา ๖๒ ในกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา ๕๘ ออกจากตำแหน่ง หรือในกรณีที่สมาชิกวุฒิสภาร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกวุฒิสภาออกจากตำแหน่ง ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๖๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๖๓ เมื่อประธานวุฒิสภาได้รับคำร้องขอแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาคำเนินการตรวจสอบและพิจารณาว่าคำร้องขอถูกต้องและครบถ้วนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และตามมาตรา ๖๑ หรือมาตรา ๖๒ หรือไม่ หากเห็นว่าถูกต้องและครบถ้วนแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาส่งเรื่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อดำเนินการตามหมวด ๔ การไต่สวนข้อเท็จจริง โดยเร็ว หากเห็นว่าคำร้องขอไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ผู้ร้องขอหรือผู้ริเริ่มทราบเพื่อดำเนินการให้ถูกต้องต่อไป

ให้ผู้ร้องขอหรือผู้ริเริ่มดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากประธานวุฒิสภา

มาตรา ๖๔ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่าข้อกล่าวหาที่มาจาก การเข้าชื่อร้องขอ เพื่อให้วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ถูกกล่าวหาออกจากตำแหน่งมีมูล และได้รายงานไปยังประธานวุฒิสภาตามมาตรา ๕๖ (๑) แล้ว ให้ประธานวุฒิสภาจัดให้มีการประชุมวุฒิสภาเพื่อพิจารณามติโดยเร็ว

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานให้นอกสมัยประชุม ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งให้ประธานรัฐสภาทราบ เพื่อนำความกราบบังคมทูลเพื่อมีพระบรมราชโองการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นการประชุมสมัยวิสามัญเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าวและให้ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ

มาตรา ๖๕ สมาชิกวุฒิสภามีอิสระในการออกเสียงลงคะแนน ซึ่งต้องกระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ มติให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งให้ถือเอาคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของวุฒิสภา

ผู้ใดถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งหรือให้ออกจากราชการนับแต่วันที่วุฒิสภามีมติให้ถอดถอนและให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดในทางการเมืองหรือในหน่วยงานของรัฐหรือในการรับราชการเป็นเวลาห้าปี

มติของวุฒิสภาตามมาตรา นี้ให้เป็นที่สุดและจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกา แผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี แล้วแต่กรณี

เมื่อวุฒิสภามีมติให้ถอดถอนผู้ใดออกจากตำแหน่งแล้ว ให้ประธานวุฒิสภาแจ้งมติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกถอดถอนจากตำแหน่ง เลขานุการคณะรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องโดยเร็ว

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๔ ผู้ใดเป็นผู้ริเริ่มให้มีการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๐ หรือยื่นคำร้องเพื่อดำเนินคดีอาญาตามมาตรา ๖๖ หรือยื่นคำกล่าวหาตามมาตรา ๘๔ รู้ว่าไม่มีเหตุที่จะถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่ง หรือรู้ว่าไม่มีพฤติการณ์ว่าบุคคลรั่วรอยผิดปกติ หรือรู้ว่ามีมีการกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น กระทำการกล่าวหาเท็จหรือแสดงพยานหลักฐานเท็จ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ

ในกรณีที่การกระทำตามวรรคหนึ่งเป็นการเข้าชื่อเพื่อถอดถอนบุคคลออกจากตำแหน่งให้ถือว่าบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ถอดถอนเป็นผู้เสียหายในการกระทำความผิดด้วย

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

เกี่ยวกับ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

มาตรา ๑๐๕ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

(๑) มีสัญชาติไทย แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการแปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ ๑ มกราคมของปีที่มีการเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งมาแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวัน

เลือกตั้ง

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งซึ่งอยู่นอกเขตเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๓ ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตเลือกตั้งเป็นเวลานานน้อยกว่าเก้าสิบวันนับถึงวันเลือกตั้ง หรือมีถิ่นที่อยู่นอกราชอาณาจักรย่อมมีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีบัญญัติ

มาตรา ๑๐๖ บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ

(๑) วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๒) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช

(๓) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๔) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

บทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**ว่าด้วยการเลือกตั้งฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒****เกี่ยวกับ****ผู้เสียสิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล**

มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามมาตรา ๒๑ หรือมาตรา ๒๒ หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีไขเหตุอันสมควรให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปเลือกตั้งโดยไม่มีแจ้งเหตุอันสมควรที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้ตามมาตรา ๖๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้นั้นเสียสิทธิดังต่อไปนี้

(๑) สิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

(๒) สิทธิร้องคัดค้านการเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๓) สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น

(๔) สิทธิสมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่

(๕) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้รัฐสภาพิจารณากฎหมาย ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย

(๖) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อขอข้อบัญญัติท้องถิ่น

(๗) สิทธิเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนบุคคล ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

(๘) สิทธิเข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การเสียสิทธิตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดเวลาดังแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้น ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้งครั้งที่ผู้นั้นไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
